

Motion till riksdagen 2019/20:2084

av **Lina Nordquist och Barbro Westerholm (båda L)**

Kontraktsvård

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur skyddstillsyn med föreskrift om särskild behandlingsplan kan utdömas på ett mer rättssäkert sätt till de personer som behöver det, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

En del människor som döms för brott behöver även vård, ibland finns till och med ett tydligt samband mellan allvarliga grundproblem som kräver behandling och de brott som en person begår. Ett spelmissbruk kan vara orsak till stora skulder och ekonomisk brottslighet. Opiatberoende kan leda till stölder och inbrott. Alkoholberoende kan vara det underliggande skälet till att en person begår brott som rattfylleri eller misshandel. Om en sådan person är villig att genomgå tuff behandling för att inte återfalla i brott, då kan tingsrätten döma till kontraktsvård (skyddstillsyn med föreskrift om särskild behandlingsplan) i stället för till fängelse.

Kontraktsvård innebär att tingsrätten fastställer ett bindande kontrakt mellan klienten och Kriminalvården, med en behandlingsplan för det beroende eller den våldsproblematik som ligger bakom brottet.

Frivården utreder och bedömer om klienten är lämplig och mottaglig för behandling, och kontraktsvården föreslås sedan i samverkan med socialtjänsten i klientens hemkommun. Om klienten missköter sin behandling kan tingsrätten besluta att straffet i stället ska avtjänas i fängelse.

I detta finns ett avsevärt problem: kontraktsvård förutsätter inte bara utrednings-samverkan, utan även ekonomisk samverkan med socialtjänsten i den åtalades hemkommun. Efter två tredjedelar av det utmätta fängelsestraffet övergår nämligen betalningsansvaret till socialtjänsten. Antalet dömda som får kontraktsvård minskar, och det anses delvis bero på att kommuner ibland är tveksamma till kontraktsvård av ekonomiska skäl.

Möjligheten att bryta med ett liv i brottslighet ska inte bero på var i landet en människa bor, men i dag riskerar alltså påföljden efter ett brott i praktiken att bero på var en person är skriven. Om så är fallet är det rättsosäkert. Det innebär dessutom att det finns en risk att människor döms till en annan påföljd än den mest lämpliga, vilket är helt oacceptabelt. Kommuner och socialtjänst bör inte ha vetorätt mot tingsrättens domar.

Regeringen bör utreda hur skyddstillsyn med föreskrift om särskild behandlingsplan kan utdömas på ett mer rättssäkert sätt till de personer som behöver den.

Lina Nordquist (L)

Barbro Westerholm (L)